

Урок № 16

Тема уроку: Радянізація західних областей України.

Мета уроку: - Розглянути особливості процесу радянізації на території Західної України.

- Розвивати в учнях вміння аналізувати та узагальнювати історичний матеріал.
- Виховувати в учнях непримириме ставлення до війни, як способу вирішення конфліктів між народами.

Тип уроку: урок засвоєння нових знань.

Методи навчання, прийоми: робота з роздатковим матеріалом, робота з підручником, елементи бесіди, елементи лекції.

Основні терміни і поняття: радянізація, церковний собор, греко-католицька церква, репресії, тоталітаризм.

Наочність: Підручник

ХІД УРОКУ.

I Організаційний момент.

II Актуалізація опорних знань учнів.

Усне опитування.

- ☐ Охарактеризуйте причини та наслідки голоду 1946 – 1947 рр.
- ☐ Чому голод 1946-1947 рр. не називають голодомором?
- ☐ Як було здійснено грошову реформу 1947 року?
- ☐ Чому в ході грошової реформи постраждало найбільше сільське населення?
- ☐ Назвіть позитивні зміни, що відбулися у с/г під час відбудовного періоду.
- ☐ Назвіть негативні зміни, що відбулися у с/г післявоєнного періоду.

III Мотивація навчальної діяльності.

На сьогоднішньому уроці ми з вами повинні розглянути основні заходи, які були проведені в Західній Україні і мали на меті прискорити радянізація даних територій.

IV Вивчення нового матеріалу.

ПЕРШЕ ПИТАННЯ.

ЗАВЕРШЕННЯ ОБ'ЄДНАННЯ УКРАЇНСЬКИХ ЗЕМЕЛЬ.

Радянсько-польський договір (серпень 1945 р.) – Польща визнала входження до складу УРСР областей, що відійшли від Польщі до УРСР у 1939 – 1940 рр.

Радянсько-чехословацький договір (червень 1945 р.) – Чехословаччина визнала факт входження Закарпатської України до складу УРСР.

Радянсько-румунський договір (лютий 1947 р.) – встановлено кордони з Румунією. Румунія відмовилася від своїх претензій на Буковину.

ДРУГЕ ПИТАННЯ.

ОСОБЛИВОСТІ РАДЯНІЗАЦІЇ НА ЗАХІДНОУКРАЇНСЬКИХ ЗЕМЛЯХ.

Радянізація – це насадження в усіх сферах життя західноукраїнських земель нових, радянських порядків, радянського способу життя (націоналізації, колективізації, індустріалізації, культурної революції), що супроводжувалися масовими репресіями і депортаціями.

Особливості проведення радянізації:

- Одночасність процесів відбудови, індустріалізації, колективізації і культурної революції та їх форсовані темпи.
- Слабкість економічного потенціалу регіону (лише 4% населення було зайнято в промисловості).
- Майже повна відсутність місцевих спеціалістів інженерно-управлінської ланки.
- Неоднозначне сприйняття населенням соціальних перетворень, пасивний і активний опір радянізації.
- Розвиток регіону був визначений як пріоритетний. Установлювалися спеціальні посади заступника голови уряду УРСР, заступників міністрів. У ЦК КПУ було створено спеціальний відділ у справах західних областей.

Колективізація на західноукраїнських землях:

Індустріалізація на західноукраїнських землях:

Мета:

- ☐ Вирівнювання розвитку різних регіонів України.
- ☐ Включення західноукраїнських земель в єдиний союзний промисловий комплекс.
- ☐ Модернізація існуючої промисловості.
- ☐ Освоєння місцевих природних ресурсів.
- ☐ Зміна соціальної структури населення.

Особливості:

1. Підвищення темпів промислового розвитку.
2. Якісні зміни у традиційних галузях виробництва.
3. Створення нових галузей індустрії: металообробної, машинобудівної, хімічної тощо.
4. Визнання пріоритетності розвитку краю спричинило спрямування сюди найсучаснішого устаткування й обладнання, що ввозилися з Німеччини за репараціями.
5. Успадкувала традиційні недоліки сталінської моделі розвитку: диспропорція розвитку важкої і легкої промисловості на користь першої, домінування кількісних показників над якісними, незавершеність технологічного циклу в межах певного регіону.

Підсумки: на кінець 50-х рр.. промисловий рівень розвитку Західної України був таким самим, як і в східних областях України. За період індустріалізації тут було збудовано 2,5 тисяч великих і середніх промислових підприємств. Обсяг валової продукції на 1950 р. зріс у 3,2 рази.

ТРЕТЄ ПИТАННЯ.

БОРОТЬБА ОУН – УПА ПРОТИ РАДЯНІЗАЦІЇ.

Головні завдання ОУН – УПА:

1. Боротьба проти сталінського тоталітарного режиму.
2. Створення незалежної Української держави.

Періоди діяльності ОУН – УПА у повоєнний час:

Перший період (1944 – 1946) – найбільший розмах боротьби, діяли великі формування УПА, створювалися нелегальні національно-державні структури, альтернативні органам більшовицької влади, була масовою моральна і матеріальна підтримка населення. Загони ОУН – УПА протистояли: примусовій мобілізації до лав ЧА, арештам, вивозам населення, здійснювали збройні акції. У боротьбі проти ОУН – УПА використовувалися: військова сила, репресивно-каральні органи, агентурно-інформаційна мережа. У 1944 – 1945 рр. війська НКВС провели 39 773 каральні операції, в яких було розгромлено 379 формувань УПА.

Другий період (1947 – 1950) – ОУН – УПА змінили тактику ведення дій: завершувався розпуск загонів УПА, партизанська війна здійснювалася малими рухливими групами, зміцнювалися підпільні організації, використовувалися партизанські форми боротьби. У 1950 р. керівник УПА Р. Шухевич із загonom був оточений поблизу Львова силами МВС-МДБ. Шухевич загинув, загін був знищений. У 1952 р. ОУН – УПА припинила існування як масова організація.

ЧЕТВЕРТЕ ПИТАННЯ. **ОПЕРАЦІЯ «ВІСЛА» (1947 РІК).**

Причини проведення:

1. Завершити перетворення Польщі на мононаціональну державу.
2. Придушити український національно визвольний рух на Холмщині, Підляшші, Надсянні, Лемківщині («Закерзонія»).
3. Завдати поразки УПА.

Мета:

- ☐ Завершити процес обміну населення між Польщею та УРСР. Частина українського населення не бажала залишати свою батьківщину.
- ☐ Де українізація Холмщини, Підляшшя, Надсяння, Лемківщини («Закерзонія»); остаточна полонізація цих земель.
- ☐ Сприяти заселенню «повернутих земель» (землі, що відійшли від Німеччини до Польщі за рішенням Потсдамської конференції).
- ☐ Позбавити УПА підтримки з боку населення.
- ☐ Завдати поразки основним силам УПА.

Привід: загибель у сутичці з вояками УПА 28 березня 1947 р. заступника міністра національної оборони Польщі К. Сверчевського.

Період здійснення: 28 квітня – липень 1947 (фактично завершилася у жовтні 1947 р.). Польські війська та міліція загальною кількістю 30 тис. осіб за підтримки радянських та чехословацьких військ здійснили насильницьку депортацію українського населення. Для особливо непокірних було створено концтабір в Освенцимі. Через табір з травня 1947 по січень 1949 рр. пройшло 3870 осіб, з яких 160 загинуло.

Результати та наслідки:

- ☐ Проти УПА було проведено 357 бойових акцій, знищено 1509 повстанців, 1178 бункерів і крайвок. Заарештовано 2800 членів ОУН і УПА. Припинення бойових дій УПА на «Закерзонії».
- ☐ Виселено в західні та в північні райони Польщі 140 тис. українців.
- ☐ Де українізація «Закерзонії».

V Узагальнення знань.

Опитування за питаннями:

- ☐ Які міжнародні договори закріпили входження західноукраїнських земель до складу УРСР?
- ☐ Дайте визначення поняттю «радянізація».
- ☐ Охарактеризуйте особливості процесу радянізації в Західній Україні.
- ☐ Як проходив процес колективізації на приєднаних територіях?
- ☐ Охарактеризуйте процес індустріалізації на Західноукраїнських землях.
- ☐ Чому ОУН – УПА боролися проти радянської влади?
- ☐ Якими методами?
- ☐ Що таке операція «Вісла»?

VI Рефлексія.

- Якою була тема уроку?
- Що нового ви дізналися?

- Які форми роботи вам сподобалися більше ніж інші?

Оцінювання роботи учнів.

VII Повідомлення домашнього завдання.

Опрацювати конспект, за підручником.